

Economie

Reportage Fysiotherapie uit basispakket

Erik Tuinman behandelt Finy Teitsma. De reumapatiënte draait binnenkort zelf op voor een deel van de kosten.

Foto Harry Cock / de Volkskrant

Zonder fysiotherapie duurder uit

Als reumapatiënten geen of minder fysiotherapie krijgen, moet 9 procent stoppen met werken, blijkt uit onderzoek. 76 procent heeft zorg nodig die duurder is dan fysiotherapie.

Van onze verslaggeefster
Mieke van Dixhoorn

EMMEN Over elf behandelingen zal reumapatiënt Finy Teitsma (49) uit Heerenveen zelf de portemonnee moeten trekken voor haar wekelijkse 'kneedbeurt' van 30 euro per twintig minuten, een noodzakelijk kwaad. Als ze een weekje overslaat, voelt ze haar lichaam achteruitgaan. 'Ik kan dan niet meer normaal op de behandelbank liggen.' Nu kan ze nog opstaan uit haar rolstoel en een paar stappen doen als dat nodig is, bijvoorbeeld naar de douche. Als ze geen fysiotherapie zou krijgen, kan dat snel niet meer. 'Ik zou moeten verhuizen naar een aangepast huis en waarschijnlijk kan ik ook niet meer werken.'

Teitsma moet zelf gaan betalen omdat fysiotherapie anderhalf jaar geleden uit het basispakket is geschrapt. Reuma was een uitzonderingsdiagnose, waarmee je onbeperkt toegang had tot fysiotherapie. Bij gebrek aan wetenschappelijk bewijs dat fysiotherapie reumapatiënten helpt, is dat veranderd. 'Beter zal ik er inderdaad niet van worden', zegt Teitsma, die al sinds haar 11de kampt met zowel reumatoïde artritis (RA) als de ziekte van Bechterew. 'Maar slechter kan het zeker wel.'

De overheid probeert de kosten in de zorg te beperken door het basispakket waar mogelijk te beknotten. Vandaag praat minister Schippers (Volksge-

zondheid, Welzijn en Sport) met de Tweede Kamer over de samenstelling van het basispakket. Het Reumafonds roept haar op de maatregel terug te draaien omdat die haaks zou staan op haar preventiebeleid. Door gebrek aan fysiotherapie gaan veel reumapatiënten namelijk sneller over naar dure tweedelijnszorg.

'Lekker is anders, hoor', lacht Teitsma vanaf de behandelbank van haar fysiotherapeut, Eric Tuinman. Hij rekt voorzichtig haar spieren en beweegt haar gewrichten, die anders zouden vastgroeien. 'Dat lukt me nooit zelf.' Tuinman: 'Een keer per week is het minimum, maar twee keer zou beter zijn om de beweging erin te houden.' Teitsma is na de maatregel van Schippers overgestapt naar de meest uitgebreide verzekering, voor 18 euro extra per maand. Maar met 36 behandelingen krijgt ze nog steeds niet genoeg vergoed.

In de sportschool

De Heerenveense behoort tot de groep van 12.750 patiënten die volgens het Reumafonds minstens een keer per week fysiotherapie nodig hebben; mensen die al langer ziek zijn en ernstige gewrichtsschade hebben. Dokter Iet van Albada-Kuipers, voorzitter van de Vereniging voor Reumatologie: 'Deze groep heeft nooit de kans gehad baat te hebben bij nieuwe medicijnen. Met minder fysiotherapie hebben zij meer pijn en worden zij meer beperkt

in hun functionaliteit dan nodig is.'

Het Reumafonds vindt het 'belachelijk' dat deze mensen 'noodzakelijke zorg wordt onttrokken'. 'Uiteindelijk kost deze maatregel de maatschappij meer. Mensen hebben sneller behoefte aan een dure operatie, ze hebben meer zorg nodig en participeren minder omdat hun functionaliteit achteruitgaat', aldus Sija de Jong, manager Patiëntenbelangen bij het Reumafonds. Uit een enquête van onderzoeksbu-

Kleiner basispakket

Wat komt er in het basispakket? Daarover adviseert het Zorginstituut Nederland minister Edith Schippers. Alleen als er wetswijzigingen nodig zijn, moet zij wijzigingen bespreken met de Tweede Kamer. Nieuwe geneesmiddelen en behandelingen worden regelmatig toegevoegd. Geneeskundige zorg moet ten minste voldoen aan twee criteria: 1. De zorgvorm moet in de richtlijnen en standaarden staan van de betrokken beroepsgroep. Die moet achter de zorgvorm staan en hem aanbieden. 2. Er moet gepubliceerd, wetenschappelijk bewijs zijn dat de zorg werkt. Dit bewijs moet zijn verkregen volgens de principes van 'evidence based medicine'.

reau GfK om inzicht blijkt onder meer dat 76 procent van de patiënten die minder of geen fysiotherapie kregen duurder zorg nodig heeft, zoals dure medicijnen. 9 procent is door gebrek aan fysiotherapie gestopt met werken.

Op dit moment werkt Teitsma nog 32 uur per week als ict-functionaris, dus kan ze financieel een stootje hebben. 'Maar dat geldt niet voor iedereen.' Albada-Kuipers heeft wekelijks patiënten die fysiotherapie tekortkomen: 'Ik kan het wel voorschrijven, maar veel patiënten kunnen het niet betalen. Sommige fysiotherapeuten behandelen klanten gratis of voor minder geld. Dat is toch gek? Ik kan de overheid volgen. Zij zegt: fysiotherapie is vooral bewegingstherapie, dat kan je ook zelf in de sportschool. Dat is zo, maar deze groep kan dat niet. In de sportschool is onvoldoende kennis om hen te begeleiden.'

Het Zorginstituut, dat de minister adviseert over de inhoud van het basispakket, erkent de problematiek. 'We kunnen er bij wijze van spreken morgen over praten, zodra er bewijs is dat fysiotherapie helpt', zegt een woordvoerder. Maar dat is dus het probleem. Prof. Thea Vliet Vlieland (LUMC), hoogleraar doelmatigheid van revalidatieprocessen, in het bijzonder fysiotherapie, legt uit: 'Naar deze groep met ernstige functionele beperkingen wordt geen wetenschappelijk onderzoek gedaan. Ze hebben vaak meerdere aandoeningen, waardoor moeilijk is te be-

palen wat de oorzaak is van wat. En je moet een controlegroep regelen.'

Het Zorginstituut vindt 'dat onderzoek wel georganiseerd kan worden'. Dan kan duidelijk worden hoe geld het best kan worden besteed.

Geen rechte rug

Tony Lamping, oud-directeur van Zorgverzekeraars Nederland, deed wetenschappelijk onderzoek naar de lobby rond de inhoud van het basispakket. Hij relateert de klacht van het Reumafonds. 'Eigenlijk zit alle essentiële zorg in het basispakket. Ook reumamedicijnen, die ontzettend duur zijn, worden vergoed. Niet alles kan, we moeten een balans vinden tussen betaalbaarheid en solidariteit. Er wordt hier geen zorg onttrokken, de patiënt moet het alleen zelf betalen.'

'Ik denk dat wetenschappelijk bewijs een heel redelijke eis is om een behandeling in het basispakket op te nemen. Het Reumafonds is gewoon een belangenbehartiger. Een heleboel ziekten hebben niet zo'n vereniging. En ik vind: als je er iets in wilt hebben, heb dan ook de moed om te zeggen wat eruit moet.'

'Ik verwacht dat het Reumafonds vandaag een kleine kans van slagen heeft. Als er genoeg aandacht voor is, kan het anders uitpakken. Maar tornen aan het basispakket is politieke zelfmoord. Denk aan de poging de rollator eruit te halen. De politiek houdt zelden haar rug recht.'